

krajów socjalistycznych). Wieczorem delegaci konferencji zostali przewiezieni do miejscowości Davle, leżącej na południe od Pragi w dolinie Wełtawy, gdzie w willi letniej czechosłowackiego MSZ odbyło się towarzyskie spotkanie z przedstawicielami prasy ČSRS.

W sobotę dnia 27 maja, po dokończeniu pozostałej jeszcze dyskusji, opracowano końcowy komunikat zawierający podsumowanie przebiegu i najważniejszych osiągnięć konferencji oraz planów na przyszłość. Komunikat odczytał akademik Arzumanjan. Następnie dłuższe przemówienie — zamykające konferencję — wygłosił dr Jiří Hájek, wiceminister spraw zagranicznych ČSRS. W zakończeniu zabrali jeszcze głos: zastępca ambasadora ZSRR w Pradze oraz Prof. W. Bartel z NRD. Odczytano również telegramy z życzeniami nadesłane uczestnikom konferencji przez ministra spraw zagranicznych NRD — Bolza i ministra spraw zagranicznych PRL — A. Rapackiego.

W następnym dniu, tj. w niedzielę dnia 28 maja, już po zakończeniu obrad urządzono dla zagranicznych uczestników konferencji wycieczkę autokarem do północnych Czech na trasie: Praga—Louny—Most—Litvinov—Teplice—Terezín—Mělník—Praga.

Konferencja należała w całości do udanych imprez tego rodzaju. Zarówno organizacja jak i atmosfera serdeczności oraz wzajemnego zrozumienia przyczyniły się do osiągnięcia odpowiednich wyników. Zarówno referaty jak i liczne głosy dyskusyjne wniosły wiele nowych naświetleń i nowych faktów. Delegaci 11 krajów europejskich zapoznali się wzajemnie ze swymi poglądami na zagadnienie bezpieczeństwa europejskiego i związanego z nim problemu niemieckiego. Zrozumienie było tym lepsze, że dokonywało się na podstawie wspólnych założeń metodologicznych. Bogaty plon konferencji będzie przeniesiony do szerszych kół społeczeństw europejskich przez wydrukowanie referatów i głosów dyskusyjnych w 6 językach: rosyjskim, polskim, niemieckim, czeskim, francuskim i angielskim przez odpowiednie instytuty. Przyczyni się to do ożywienia badań naukowych nad współczesną problematyką wiążącą się z tematyką sesji. Ta szczegółowa analiza sił zagrażających bezpieczeństwu Europy, dokonana na szerokim tle polityki międzynarodowej i gospodarki światowej, uświadomiła jeszcze jaśniej wszystkim niebezpieczeństwo tkwiące w rozwoju imperializmu niemieckiego na terytorium NRF. Jaskrawo przeciwstawna rola dwóch państw niemieckich — pokojowa Niemieckiej Republiki Demokratycznej i odwetowa Niemieckiej Republiki Federalnej — wystąpiła jeszcze jaśniej. Rola obozu socjalistycznego ze Związkiem Radzieckim na czele, rola również Polski (plan Rapackiego) stała się widoczna jako wybitnie konstruktywna, pokojowa i zapewniająca prawdziwe bezpieczeństwo europejskie. Droga do niego prowadzi przez rozbrojenie i sąsiedzkie pokojowe współżycie krajów o różnych ustrojach społeczno-politycznych. Waga i pożyteczność konferencji praskiej może być mierzona wagą problematyki, która została na niej poruszona rzetelnie i szeroko.

Zdzisław Kaczmarczyk

INAUGURACJA PRACY INSTYTUTU ZACHODNIO-POMORSKIEGO

Dnia 26 czerwca 1961 r. odbyła się w Szczecinie inauguracyjna sesja Instytutu Zachodnio-Pomorskiego, nowej regionalnej placówki naukowo-badawczej powołanej do życia przez środowisko naukowe Szczecina.

W sesji wzięli udział — oprócz członków Instytutu — przedstawiciele miejscowych władz partyjnych i administracyjnych, przedstawiciele TRZZ, Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego, rektorzy szczecińskich wyższych uczelni oraz przedstawiciele Instytutu Zachodniego.

Po zagajeniu sesji przez przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Zachodnio-Pomorskiego, prof. dr P. Zarembe, przedstawiciele władz i instytucji w krótkich przemówieniach składali życzenia pomyślnej pracy nowoutworzonej placówce. Odczytano też list prof. Żółkiewskiego pisany w imieniu władz PAN. W przemówieniach podkreślano doniosłe polityczne i naukowe znaczenie Instytutu Zachodnio-Pomorskiego. M. in. głos zabrał dyrektor Instytutu Zachodniego prof. dr G. Labuda, który podkreślił, że Instytut Zachodni nie może obecnie zajmować się szczegółowymi badaniami regionalnymi, które chętnie przekaze placówkom regionalnym. Placówki te winny — zdaniem mówcy — zająć się problematyką naukową, którą dyktują współczesne potrzeby regionalne.

Po odczytaniu licznych telegramów gratulacyjnych, przesłanych nowopowstałemu Instytutowi przez władze, instytucje i indywidualne osoby, prof. dr Wielopolski i wygłosił zwięzły referat pt. „Stan potrzeb badawczych i zadania Instytutu Zachodnio-Pomorskiego”. Nowopowstały Instytut pragnie zająć się naukową problematyką miejscową oraz zagadnieniami morskimi.

Naukowe środowisko Szczecina posiada wprawdzie trzy wyższe uczelnie, ale rysuje się potrzeba rozszerzenia badań w szczególności na odcinku rybołówstwa oraz ekonomicznej współpracy międzynarodowej związanej z rolą portu szczecińskiego. Ponadto istnieje szereg różnorodnych problemów naukowych związanych bezpośrednio z regionem Pomorza Zachodniego. Instytut Zachodnio-Pomorski zamierza podjąć pracę w pięciu sekcjach: morskiej, ekonomicznej, socjologicznej i geograficzno-przestrzennej. Jako jedno z najpilniejszych zadań Instytut widzi konieczność zgromadzenia i opracowania dokumentacji dotyczącej okresu piętnastoletniego władania przez Polskę Ludową regionem Pomorza Zachodniego. Wstępnym zadaniem Instytutu jest stworzenie odpowiedniego warsztatu pracy: zgromadzenie i inwentaryzacja dokumentów, archiwum i biblioteka.

Instytut Zachodnio-Pomorski rozpoczyna pracę, licząc na pomoc władz i opiekę naukową ze strony zwłaszcza Instytutu Zachodniego w Poznaniu.

Po referacie prof. Wielopolskiego wywiązała się krótka dyskusja, której uczestnicy wysuwali różne szczegółowe propozycje dotyczące sprecyzowania tematyki badań Instytutu Zachodnio-Pomorskiego w ramach nakreślonych planów.

B. W.

POLSKO-CZECHOSŁOWACKA SESJA NAUKOWA W POZNANIU

W dniach 10—12 maja br. odbyła się w Poznaniu w Pałacu Działyńskich, siedzibie instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk i Instytutu Zachodniego, sesja naukowa poświęcona problematyce stosunków polsko-czechosłowackich po 1918 r. oraz wewnętrznym problemom Czechosłowacji w okresie II wojny światowej. Sesja zorganizowana została przez Polsko-Czechosłowacką Komisję Historyczną PAN, jako jej piąta z kolei konferencja, oraz przez Instytut Zachodni w Poznaniu.

Z Czechosłowacji przybyło na sesję na zaproszenie Instytutu Historii PAN w Warszawie dziewięciu pracowników naukowych reprezentujących trzy główne ośrodki uniwersyteckie ČSRS: Pragę, Brno i Bratysławę. Jako członkowie Komisji Historycznej przybyli: prof. dr Josef Macůrek, dr Josef Koči, prof. dr František Kavka, dr Josef Kolejka, dr Květa Kořalkova, doc. dr Miroslav Kropilak, František Prošek oraz jako goście dr Vaclav Král i doc. dr Antonín Šnejdarek.

Sekcja polska Komisji reprezentowana była na sesji przez pięciu pracowników naukowych z jej przewodniczącym, profesorem drem Kazimierzem Piwarskim, na czele.